

2

1940

Jenny Tannerová chytila chlapca za buclatú ruku. V studenej dlani jej pripadala ako mäkký bochník cesta. Povzbudivo sa naňho usmiala. „Louis, netvár sa tak smutne. Nikto si nás nevyberie.“

Cez strešné okná prenikali do kultúrneho strediska teplé slnečné lúče. Sála sa hmýrila desiatkami evakuovaných, niektorí plakali, iní sa strkali a sácali, ďalší civeli s vypleštenými očami na podlhovastý stôl plný ovocných koláčov a pohárov teplého mlieka. Nepokojná atmosféra iba zväčšila Louisove obavy.

Jenny kývla hlavou na stôl. „Nedáš si koláč?“

Chlapec skrivil pery a pokrútil hlavou. „Nie som hladný.“

„Ale si. Už tri hodiny si nejedol.“

„Je mi zle. Chcem ísť domov.“

Jenny si vzdychla. „Pamätáš, čo si sľúbil mame? Povedal si, že budeš statočný. Dal si jej čestné slovo,“ zdôraznila vážne.

Zahľadela sa mu do uplakanej tváre. Noštek mal posiaty pehami, sýtočervené uši mu mierne odstávali. Pred niekoľkými hodinami sa rozlúčili s mamou, bolo to nesmierne ťažké a zdrvujúce. Jenny by sa nečudovala, keby to chudákovi

Louisovi spôsobilo traumy na celý život. Mame sa obdivuhodne darilo maskovať žiaľ, hoci Jenny bolo jasné, že by sa najradšej zrútila na zem a srdcervúco sa rozplakala. Syna objímala tak tuho, až mu sfialovali líca a musel ju priškrteným hlasom poprosiť, aby ho pustila. Ďalší záchvat plaču spustil vo chvíli, keď sa dozvedel, že si môže vziať iba jednu hračku. Vybral si pani Nesbittovú, jednookú plyšovú medvedicu, s ktorou spával každú noc, noštek sa jej obtieral o ucho, kým neupadol do driemot. Jeho druhý najobľúbenejší spoločník, zajac Peter, ktorého mu uháčkovala Jenny, keď sa narodil, sa tak stal prvou obeťou vojny, a Louis robil neskutočný cirkus, že ho musí nechať doma.

„Žiadam ťa len o jedno, Jenny,“ povedala jej mama. „Zostaňte spolu. Nech sa deje čokoľvek, zostaňte spolu.“

Jenny sa musela veľmi ovládať, aby si udržala bezvýraznú tvár. „Ale čo ak...“

„Žiadne čo ak,“ rázne ju umlčala mama. „Nechcem počuť ani slovo.“ Zakryla si uši a pokrútila hlavou.

Keď do železničnej stanice prišiel vlak, Louis oblapil mamu okolo nohy a nechcel ju pustiť, takže s ním krívala po nástupisku, vláčila ho za sebou. Jenny nastúpila do vlaku ako prvá a vystrela ruky, aby jej mama podala chlapca, medzitým si ho odtiahla z nohy.

Vedela, aké to bolo pre mamu ťažké, keď sa ich mala vzdať. Pred siedmimi mesiacmi Connie Tannerová odolala prvej vlne evakuácií, ibaže s každým ďalším mesiacom Hitlerova armáda napredovala, takzvanej čudnej vojne odzvonilo a napokon musela uznať, že na vidieku budú deti vo väčšom bezpečí.

Jenny pocítila, že brat ju potiahol za rukáv. „Čo zase?“ opýtala sa roztržito, upierala pritom zrak na pracovníka ubytovacieho úradu s písacou podložkou v ruke.

Louis ukázal na svoje šortky. Medzi nohami mal tmavú škvrnu.

„Ach, Lou, prečo si nepovedal, že ti treba na záchod?“

„Nevedel som, kde je.“

„Opýtali by sme sa.“ Zahryzla si do jazyka, aby brata nevyhrešila. „Daj mi kufor. Musíme ťa prezliecť. Nikto sa neujme malého chlapca, ktorý púšťa do gati.“ Snažila sa hovoriť uvoľneným tónom, ale veľmi sa jej nedarilo.

Vykročila k zavalitej žene v uniforme ženskej dobrovoľnej služby, gombíky na bujnom poprsí jej len-len neodleteli. V duchu si vybavila mamine slová. *Bud' slušná a rozprávaj spisovne, inak nadobudnú dojem, že sú lepší ako ty.* „Prepáčte, my... ehm... máme menší problém.“ Kývla hlavou na Louisa.

„Ó, úbožiatko!“ Žena si čupla k chlapcovi a vystrela ruku. „Poď so mnou, kamarát, a vezmi si kufor. Raz-dva ťa umyjeme a prezlečíme do suchého.“

„Postrážim ti pani Nesbittovú,“ ponúkla sa Jenny a Louis jej neochotne podal plyšovú medvedicu.

Sledovala, ako odchádzajú, potom sa vďačne zosunula na najbližšiu stoličku a priložila si pani Nesbittovú k tvári. Voňala domovom – pečienkou na cibuli, ktorú mama rada dusila, hoci deti ju neznášali. Unavená Jenny si zaborila prsty do vlasov a masírovaním sa pokúšala potlačiť nastupujúcu bolesť hlavy. Pomyslela si, že určite vyzerá hrozne: z Manchestra cestovali dvomi vlakmi a autobusom. Keď si trochu oddýchla,

s námahou vstala a odkrivala k stolu s pohostením. Na drevenej podlahe sa duto ozývala jej palica. „Dali by ste mi z toho ovocného koláča? Prosím.“

Žena so začervenanou tvárou a kvetovanou zásterou naložila na zelený porcelánový tanierik dva kúsky. „To je waleský sladký chlieb, domáci.“

Jenny zvrátila čelo a privoňala k tanieriku. „Vonia ako ovocný koláč.“

Žena stisla pery. „Je to waleský sladký chlieb a radšej si naň zvykaj.“

Až keď prestúpili do druhého vlaku, oznámili im, že cestujú do Walesu. Hoci to bola susedná krajina, vnímali ju ako cudzinu – rozprávali tam celkom iným jazykom. Keď sa to dozvie mama, bude od strachu celá bez seba. Jenny si udivene obzerala tabule s dlhokánskymi názvami obcí. Boli plné ťažkých skupín spoluhlások a netušila, ako sa správne vyslovujú. V dedine Cyffordd Llandudno nasadli do autobusu, odtiaľ sa šinuli po kľukatej ceste popri rieke, kým nedorazili do Penlanu, trhového mestečka učupeného v Conwyjskom údolí. Široko-ďaleko sa stlali zelené stráne, pásli sa na nich ovce a vo vzduchu sa vznášal štiplavý zápach hnoja.

„A sme tu,“ vyhlásila zavalitá členka ženskej dobrovoľnej služby, keď sa vrátila s Louisom za chrbtom. „Čistučký a suchý.“ Potisla chlapca smerom k Jenny. „Tak, a teraz už buď dobrý a poslúchaj mamičku.“

„Ó nie,“ namietla Jenny a posadila si chlapca na koleno. „Nie som jeho mama. Sme súrodenci.“

„Súrodenci?“

„Správne. Odcestovala som s bratom, lebo ani ja nie som v Manchestri v bezpečí.“ Pomaly, prerývane sa nadýchla. „Mám choré pľúca a nohu, chápete.“

Dobrovoľníčka prikývla, hoci to zjavne nechápala.

„Prekonala som detskú obrnu,“ vysvetlila Jenny. „Ako dvanásťročná.“

„Bože, to je... smutné.“ Žena očervenela, bez slova sa zvrtila a náhlila sa preč.

Jenny si prekrížila ruky na hrudi, pomrvila sa na stoličke, oprela si hlavu o stenu. Zatvorila oči a razom ju začal premáhať spánok. Nejasne k nej doliehali hlasy detí, ktoré si vybrali náhradní rodičia a odvádzali ich do neznáma. Odrazu pocítila, že jej niekto stisol plece. „Prepáčte.“

Pracovník ubytovacieho úradu kývol hlavou na postarší pár. Stáli pri stole a popíjali čaj. „Tamtí manželia by radi poskytlí malému domov.“

„Louisovi?“

„Presne tak.“ Vystrel ruku k chlapcovi, ktorý sedel s prekríženými nohami na dlážke pri Jenny. „Pod' so mnou, mladý muž.“

Jenny sa pokúsila postaviť, palica sa jej zošmykla na zem. „Prepáčte, ale nemôže odísť bezo mňa.“

Louis ju chytil za nohu, schoval si tvár do záhybov jej sukne.

„Je mi ľúto, môžu si osvojiť iba jedného z vás. Sľubujem, že sa oňho dobre postarajú. Vychovali niekoľko detí, sú veľmi skúsení.“

„Počúvajte ma, buď pôjdem s ním, alebo nepôjde nikam. Máme zostať spolu.“

Úradník sa usiloval zamaskovať netrpezlivosť. „Nie, moja milá, vy ma počúvajte. Obyvatelia nášho mestečka prejavili veľkú láskavosť, keď sa rozhodli prijať vás a ostatné deti z anglických veľkomiest. Ak odmietnete ich pomoc, pošramotíte dobré vzťahy.“

„Prosím vás,“ naliehala. „Veď sa pozrite, aký je rozrušený. Bezo mňa neprežije.“ Vystrela ruku a položila ju úradníkovi na rameno. „Isto sa nájde niekto, kto si nás vezme oboch.“

Úradník zdvihol písaciu podložku, nazrel do zoznamu a ukazovákom prebehol po jednom zo stĺpcov. „Hm... Evansovci sú ochotní prijať dve deti, no vyžadujú silných chlapcov, pomocníkov na farmu. Vy ani váš brat nespadáte do tejto kategórie,“ odvrkol.

Jenny sa rozhladla naokolo. Väčšinu starších chlapcov už odvedli a v sále zostala iba skupinka zúbožených fafrnkov, ktorí vyplašene žmolili v rukách kapsy s plynovými maskami a obrovské kufre.

Vážne si premerala úradníka, potom sa sklonila k bratovi a opýtala sa ho: „Pôjdeš s nimi?“

Louis jej kľčovito zovrel sukňu. „Nie, Jenny, prosím ťa, chcem zostať s tebou.“

Snažila sa nedať najavo rozhorčenie nad úradníkovou nekompromisnosťou. Najradšej by mu vykričala, nech si tú písaciu podložku strčí, viete kam, ale usúdila, že bude rozumnejšie zamerať sa na jeho ľudskú stránku. „Pozrite sa, môj braček je veľmi citlivý a sľúbila som mame, že zostaneme spolu, nech sa deje čokoľvek. Určite nájdete iné riešenie.“

Zamyslene si poklopkal perom po brade. „Počkajte tu.“

Keď odišiel, Louis ju konečne pustil, oči mal opuchnuté od plaču. Strčil si palec do úst a omotal si pramienok vlasov okolo prsta. Jenny si podráždene povzdychla. Prečo sa vždy musí správať ako malý? Klesla na stoličku a zatvorila oči, už dlhšie nevládala odolávať zdrvujúcej únave.

Zobudila sa na štrngot porcelánového riadu a škripot stoličiek na drevenej dlážke, keď vypratávali sálu. Pošúchala si stuhnutý krk, opatrne zložila spiaceho Louisa z kolien na podlahu a prikryla ho kabátom. Už k nej nedoliehala vrava vystrašených detí, vystriedal ju hlas pracovníka ubytovacieho úradu. Netrpezlivo sa zhováral s mladíkom, ktorý pred chvíľou vtrhol do dverí a horúčkovito sa rozhlíadal okolo seba. „Prišiel som neskoro?“ dychčal.

„Najlepší sa už minuli, Lorcan. Kde si bol?“

Lorcan si strčil ruky do vreciek. „Mama dostala chrípku a otec je pri krave, pomáha pri telení. Len pred chvíľou som skončil s dojením.“

Úradník kývol hlavou smerom k Jenny. „Odložil som vám zvyšky,“ zachechtal sa.

Keď na sebe pocítila mladíkov zarazený pohľad, nepokojne sa zamrvila.

„Tých dvoch?“ neveriacky sa opýtal Lorcan.

„Sú to súrodenci, ona má dvadsaťjeden, on bude mať päť, no správa sa ako batola.“ Žmurkol na mladého farmára. „Je celkom pekná, čo povieš?“

„Prepáč, Llew, nemôžem ich vziať.“

„Budeš musieť. Nahlásili ste, že prijmete dve deti, a zostali už len oni. Jennifer May Tannerová a Louis Francis Tanner.“ Obe mená prečiarkol.